

Algemeen

Elke eerste zondag van de maand gaat deze Nieuwsbrief naar een groot aantal griffiers, adjunct-griffiers en andere medewerkers in en om raadsgriffies.

Doelstelling is om “iets juridisch” dat mij afgelopen maand het meest is opgevallen met de lezers te delen, en er waar mogelijk leermomenten uit te halen.

Dit alles om zoveel mogelijk gemeenteraden support te bieden bij het juridisch optimaliseren van hun besluitvormingsprocessen en andere werkzaamheden.

Thema voor deze Nieuwsbrief is: geheimhouding en het nieuwe raadslid

Openbaarheid als beginsel

Zoals bekend, werkt een gemeenteraad in de spotlights van de openbaarheid. Dat is te lezen in artikel 125 lid 1 Grondwet, en is nader uitgewerkt in artikel 23 Gemeentewet.

Voor raadscommissies geldt hetzelfde, zie artikel 82 lid 5 Gemeentewet.

Niet alles kan in de volle openbaarheid worden besproken. Evenzo kan niet elk stuk dat naar raad of commissie gaat de status van “openbaar en derhalve voor een ieder toegankelijk” krijgen.

Geheimhouding als uitzondering

Er zijn vergadersituaties en schriftelijke stukken die, gelet op hun inhoud, de status “geheim” moeten krijgen. En dan moet er de mogelijkheid van het opleggen van geheimhouding zijn.

Het opleggen van geheimhouding is voor raad en commissies geregeld in respectievelijk artikel 25 en artikel 86 Gemeentewet. Met een link naar artikel 5.1 Wet open overheid (Woo).

Geheimhouding moet in acht worden genomen door degenen aan wie het is opgelegd (raadsleden dan wel commissieleden) en verder door iedereen die met de inhoud van het stuk bekend is.

Strafbaar en toch immuun

Het schenden van geheimhouding is een strafbaar feit en als misdrijf in artikel 272 het Wetboek van Strafrecht opgenomen. De op te leggen straf kan bestaan uit maximaal een jaar logeren op kosten van de staat dan wel een geldboete van maximaal € 22.500,-.

Het schenden van geheimhouding tijdens een openbare raads- of commissievergadering komt neer op het plegen van een strafbaar feit. Echter degene die zich hieraan schuldig heeft gemaakt kan niet worden vervolgd, want is immuun.

Zie artikel 22 Gemeentewet, dat in artikel 82 lid 5 ook van toepassing is verklaard voor de commissievergadering.

Nieuw bloed in het hoofd van de gemeente

Afgelopen maanden hebben de nodige nieuwe raadsleden hun intrek genomen in de vergaderzaal. Vol verwachting en barstensvol ambitie.

De vraag rijst of en zo ja hoe die beginnende dan wel herintredende raadsleden kennis moeten krijgen van stukken waarop tijdens een vorige raadsperiode geheimhouding is gelegd. Met als subvraag of die novieten überhaupt wel het recht zouden hebben op inzage in die geheime stukken. De geheimhouding moet immers in acht worden genomen.

Concreet: hoe moet een nieuw raadslid die is benoemd in de vertrouwenscommissie herbenoeming burgemeester weten wat er in jaarlijkse voortgangsgesprekken met de zittende burgemeester is besproken?

Gelijke informatie voor elk raadslid

Het antwoord op deze vraag heeft zijn wortels in het beginsel van gelijke mate aan informatie voor alle ambtsdragers in een langs democratische weg samengesteld volksvertegenwoordigend orgaan. Raadsleden zijn aan elkaar gelijk en daarbij past dat elk raadslid beschikt c.q. kan beschikken over dezelfde hoeveelheid aan informatie als elk collega-raadslid.

Er is geen valide argument om de nieuw aangetreden raadsleden de inzage te weigeren in geheime stukken.

Ambt en ambtsdrager

Bedacht moet immers worden dat die geheime stukken zijn bestemd voor al diegenen die (op enig moment) het ambt van raadslid bekleden.

Niet (uitsluitend) de raadsleden die in functie waren op het moment waarop de geheimhouding werd opgelegd hebben recht op inzage in die geheime stukken. Iedere persoon die (nadien) het ambt van raadslid bekleedt heeft evenveel recht op die inzage.

Wij moeten dus uitgaan van de ambtsdrager, niet van de persoon die het ambt bekleedt. De geheimhouding wordt opgelegd aan het ambt van raadslid, en de persoon die het ambt van raadslid op enig moment uitoefent is drager van de rechten en plichten die de Gemeentewet aan geheimhouding verbindt.